

Nr 161.

Kungl. Maj:ts nädiga proposition till riksdagen om anvisande av medel till beredande av tvångsuppfostran åt minderåriga kvinnliga förbrytare; given Stockholms slott den 15 mars 1918.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels i 1918 års tilläggsstat uppföra, å kreditsidan under rubrik: »Utgifter för kapitalökning» ett anslag av 155,000 kronor såsom lån till svenska diakonissällskapet för uppförande å Viebäck av ett fjärde skyddshem för minderåriga kvinnliga förbrytare och å debetsidan under rubrik: »Tillfällig upplåning» ett belopp av 155,000 kronor,

dels ock å extra stat för år 1919 bevilja ej mindre till hyresersättning för austalt, där minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, mottagas till uppfostran, ävensom gottgörelse för bränsle, belysning, inventarier m. m. vid anstalten samt bidrag till avlöning åt personal för anstaltens skötsel ett förslagsanslag, högst 23,000 kronor,

än även till gottgörande av bespisning, beklädnad, läkar- och sjukvård åt minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande mottagits vid allmän uppfostringsanstalt, ävensom utrustning vid elevs utskrivning från anstalten m. m. ett förslagsanslag å 43,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Ang. medel
 till beredande
 av uppfostran
 åt minder-
 åriga kvinn-
 lliga för-
 brytare.

Närvarande
 skyddshem å
 Viebäck.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Löfgren anmälde ärende rörande äskande hos riksdagen av medel till beredande av uppfostran åt minderåriga kvinnliga förbrytare. Därvid anförde föredraganden:

»För vårdandet av minderåriga kvinnliga förbrytare, om vilka domstol förordnat, att de skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, finnes ingen statsanstalt inrättad, utan har staten träffat avtal med svenska diakonissällskapet, varigenom detta förbundet sig mottaga sådana minderåriga i hem, som för ändamålet anordnats av den från sällskapet ledda diakonissanstalten. I början mottogos nämnda förbrytare å diakonissanstaltens skyddshem Sjötorp. Sedermera anordnade emellertid anstalten ett särskilt hem åt dem å egendomen Viebäck i Almesåkra socken av

Jönköpings län. Genom beslut den 16 juni 1906 erkände Kungl. Maj:t skyddshemmet å Viebäck såsom allmän uppfostringsanstalt, avsedd att med 1907 års ingång mottaga minderåriga kvinnliga förbrytare, som enligt domstols förordnande skulle insättas i allmän uppfostringsanstalt. Nämda skyddshem å Viebäck var avsett för 12 elever.

Det alltjämt ökade behovet av platsutrymme för till tvångsuppfostran dömda minderåriga kvinnor har därefter föranlett en successiv utvidgning av verksamheten å Viebäck. Sålunda godkände Kungl. Maj:t genom beslut den 17 juni 1908 ett av diakonissanstalten gjort erbjudande att å Viebäck upprätta ytterligare ett skyddshem, likaledes beräknat för 12 elever och förlagt vid Björkhaga på ett avstånd av omkring en halv kilometer från det förra hemmet. Sedan föreståndaren för diakonissanstalten i sin underdåniga berättelse över de båda skyddshemmens verksamhet för år 1914 framhållit, att dessa hem vore till trängsel fyllda samt att anstalten därför, om antalet till tvångsuppfostran dömda minderåriga kvinnor växte såsom dithills, mycket snart stode inför nödvändigheten att nekande besvara framställningar om plats för nya skyddslingar, inledde dåvarande chefen för justitiedepartementet underhandlingar med styrelsen för diakonissällskapet i syfte att åstadkomma en ytterligare utvidgning av diakonissanstaltens ifrågasvarande verksamhet. Dessa underhandlingar resulterade däri, att styrelsen förklarade sig villig åtaga sig att å Viebäck uppföra ett nytt tredje vårdhem, beräknat för 18 elever. Detta erbjudande vann efter riksdagens hörande Kungl. Maj:ts godkännande, och den 15 oktober 1917 blev det nya tredje hemmet, benämnt Mossebo, av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län avsynat och godkänt. Det sammanlagda antal elever, som det efter uppförandet av detta tredje hem åligger anstalten att mottaga, belöper sig alltså till 42.

Förhållandet mellan Kungl. Maj:t och diakonissanstalten regleras beträffande samtliga tre vårdhemmen för närvarande dels genom en av Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juli 1916 fastställd överenskommelse med diakonissällskapet dels ock genom ett av Kungl. Maj:t den 23 april 1909 fattat beslut. Då en fullständig redogörelse för nämnda överenskommelses och besluts innehåll finnes införd i det såsom bilaga till 1917 års statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden (sid. 160 o. ff.), torde jag nu icke behöva närmare ingå härpå, utan lärer det vara tillfyllest att här referera allenast den hithörande del av överenskommelsen, som reg-

*Nu gällande
avtal mellan
Kungl. Maj:t
och diakoniss-
anstalten
rörande dess
verksamhet
Viebäck.*

lerar det ekonomiska mellanhavandet mellan Kungl. Maj:t och anstalten. I sålunda begränsad del är den av Kungl. Maj:t den 22 juli 1916 fastställda, nu gällande överenskommelsen av följande lydelse:

»1) Diakonissanstalten förbinder sig att å sina skyddshem å Viebäck till uppfostran mottaga minderåriga kvinnliga förbrytare, som enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, till ett antal av högst 42 — — — —.

2) Diakonissanstalten skall vara berättigad att från och med den dag under år 1917, då byggnaden till det tredje hemmet — — — är färdig att för ändamålet tagas i bruk, såsom ersättning för de utgifter, anstalten får vidkännas på grund av det gjorda åtagandet, av statsmedel uppbära:

a) i hyra årligen	kronor 8.050: —.
b) för bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m. årligen	» 2.500: —.
c) såsom bidrag till lön och underhåll åt föreståndarinnor och biträden årligen	» 5,600: —.

d) för prästerligt biträde	kronor 500: —.
e) för en lärarinna	» 800: —.
f) för bespisning, beklädnad, läkar- och sjukvård m. m. för varje vid hemmen jämlikt ovannämnda åtagande mottagen elev en avgift för varje dag av en krona,	
g) för elevernas utrustning vid deras utskrivning från hemmen 125 kronor för varje avgående elev.	

5) Denna överenskommelse gäller tills vidare och intill två år efter skedd uppsägning.

6) Därest avtalet upphör till följd av uppsägning från statens sida, skall likväl hyresersättning för de av diakonissanstalten uppförda byggnaderna för det andra och det tredje hemmet utgå under tio år, räknat från den dag, byggnaderna togos i bruk för sina ändamål, och med följande belopp, nämligen för det andra hemmet 2,500 kronor och för det tredje hemmet 4.550 kronor, allt årligen.

Enligt Kungl. Maj:ts förutnämnda beslut den 23 april 1909 berättigades diakonissanstalten bl. a. att uppbära en ersättning av 75 öre för dag för en var sådan elev, som anstalten kunde hava enligt 4 § i 1902 års lag angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran överlämnat till enskild vård och tillsyn eller anställt i tjänst eller yrke.

*Hittörande
anslags beräk-
nande i 1918
års statsverks-
proposition.*

Till bestridande av den gottgörelse, som diakonissanstalten enligt gällande överenskommelser varit berättigad att uppbära för de utgifter, den fått vidkännas på grund av sina åtaganden i nu förevarande avseende, hava under de senare åren beviljats tvenne anslag å extra stat.

nämligen ett till hyresersättning m. m. för uppfostringsanstalt, varom nu är fråga, och ett till elevernas bespisning och beklädnad m. m. Dessa anslag äro i innevarande års riksstat upptagna det förra, under beteckningen förslagsanslag, högst, med 17,450 kronor och det senare, såsom förslagsanslag, med 18,500 kronor. Vid anmälan av punkterna 31 och 32 i årets statsverksproposition har jag omnämnt, att en höjning av båda dessa anslag påkallades för år 1919, och har Kungl. Maj:t i anledning härav i årets statsverksproposition hemställt, att anslagen måtte, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, beräknas det förra till 22,450 kronor och det senare till 27,500 kronor.

Med avseende å frågan, till vilka belopp förevarande båda anslag böra sättas för år 1919, är att uppmärksamma följande.

På sätt jag redan omnämnt i samband med Kungl. Maj:ts beslut om avlåtande av innevarande års statsverksproposition, anmälde styrelsen för diakonissällskapet i en till mig den 7 december 1917 avlåten skrivelse, att elevantalet å samtliga tre nuvarande skyddshem då uppginge till 52 eller sålunda 10 utöver det antal, för vilka hemmen egentligen beräknats, samt att styrelsen till följd härav icke funne sig kunna å hemmen mottaga nya elever utom i den mån inträffande avgång av elever gjorde det möjligt. Det sålunda inträdda läget påkallade enligt styrelsens mening skyndsamma åtgärder. I sådant avseende ifrågasatte styrelsen upprättandet å Viebeck av ett fjärde hem, avsett för 18 elever, efter samma plan som det nyligen öppnade tredje hemmet. Ett sådant nytt hem kunde dock enligt styrelsens beräkning ej bliva färdigt förr än efter 1919 års ingång. För att redan under år 1918 få platsernas antal ökat ifrågasatte styrelsen därjämte att — på sätt varit fallet under viss tid av år 1917, innan det tredje hemmet blivit färdigt — å Viebeck i en därtill disponibel byggnad (Solhyddan), som ursprungligen avsetts till vilohem för till diakonissanstalten hörande systrar, skulle anordnas ett tillfälligt skyddshem för högst 8 elever.

*Svenska
diakonissäll-
skapet
styrelse i
skrivelse den
7 december
1917.*

I anledning av denna skrivelse avlät jag den 20 sistlidne december till styrelsen en skrivelse, i vilken jag anmodade styrelsen att snarast möjligt till justitiedepartementet inkomma dels med förslag till den överenskommelse mellan staten och styrelsen, som en anordning i den av styrelsen ifrågasatta riktningen skulle göra erforderlig, dels ock med yttrande, huruvida styrelsen kunde ställa i utsikt vidtagande i framtiden av åtgärder för mottagande av ett än ytterligare antal elever, samt med det förslag, som kunde föranledas av detta yttrande.

Svenska
diakonissäll-
skapet
styrelse i
skrivelse den
1 februari
1918.

Som svar på denna anmodan har numera från diakonissällskapets styrelse kommit mig tillhanda en den 1 februari 1918 dagtecknad skrivelse. I denna framlägger styrelsen efter en utförlig motivering förslag till överenskommelse dels rörande det fjärde hemmets inrättande, dels om vissa ändringar i gällande avtal beträffande de nuvarande tre hemmen, dels ock rörande upprättandet av det föreslagna tillfälliga hemmet. Därjämte avger styrelsen det av densamma begärda yttrandet rörande dess ställning till en eventuell ytterligare framtida utveckling av verksamheten å Viebäck.

I fråga om inrättandet av det fjärde hemmet yttrar styrelsen:

Det nya fjärde hemmet borde, liksom det nyligen fullbordade tredje hemmet, avses för högst 18 elever, och byggnaden borde uppföras efter samma ritningar som det sistnämnda, dock med några jämkningar, som icke avsevärt fördyrade byggnadskostnaden.

Under nuvarande förhållanden ställde sig emellertid byggnadskostnaderna betydligt högre än då det tredje hemmet uppfördes. En uppgjord beräkning, grundad huvudsakligen på i dagarna avgivet preliminärt entreprenadanbud å själva byggnadsarbetet och en av arkitekten uppgjord beräkning av kostnaderna för de i berörda anbud ej ingående arbeten, utvisade, att byggnadens uppförande nu skulle betinga omkring 155,000 kronor.

I fråga om de tre nuvarande hemmen hade styrelsen i föregående avtal med staten betingat sig gottgörelse för anläggningskostnaden genom hyra för byggnaderna, beräknad att täcka ränta å det nedlagda kapitalet samt årliga reparations- och underhållskostnader ävensom eventuellt möjliggöra någon liten amortering av byggnadskostnaden. För de båda äldsta hemmen utgjorde de beräknade hyresbeloppen allenast respektive 1,000 och 2,500 kronor. För det tredje vore hyran 4,550 kronor, utgörande 7 procent å en beräknad anläggningskostnad av 65,000 kronor. För att erhålla någon garanti för att anstalten ej måtte orsakas avsevärd förlust under tid, som komme att förflyta, innan användning av byggnaderna för annat ändamål kunde sättas i verket, samt för att åtminstone någon mindre del av byggnadskostnaden skulle bliva amorterad, betingade sig diakonissanstalten vidare beträffande det första hemmet, att, därest avtalet upphörde till följd av uppsägning från statens sida, ersättningen skulle utgå under tio år, räknat från den dag, byggnaden tagits i bruk för sitt ändamål, och gjorde styrelsen ej härutinnan, på sätt varit påkallat, någon ändring vid uppförande av nybyggnaderna för andra och tredje hemmen.

Då styrelsen nu stode inför anläggandet av ett fjärde hem, ansåge sig styrelsen böra i olika hänseenden betinga sig ändrade villkor. Den skuldsättning, diakonissanstalten för anläggningarna å Viebäck iklätt sig, vore redan nu efter diakonissanstaltens förhållanden betydande; och skulle det för diakonissanstalten vara alltför befungande att för den blivande nybyggnaden särskilt under nuvarande förhållanden på vanligt sätt upplåna ett så stort belopp som 155,000 kronor, helst därtill för inventarier med nuvarande pris torde komma ett belopp, ej understigande 10,000 kronor.

För erhållande av en behöflig lättnad härvid, och på samma gång för nedbringande av statsverkets hyreskostnad, ville styrelsen därför hemställa, att erfor-

derligt lån för anläggningskostnaden måtte lämnas av statsmedel. Helst borde detta lån vara ett stående lån, som inlöstes först när avtalet mellan staten och diakonissanstalten upphört. Styrelsen finge i det följande tillfälle återkomma härtill.

Vidare funne styrelsen det under nuvarande svåra förhållanden på byggnadsmarknaden vara alltför vanskligt, att flera månader, innan företaget kunde igångsättas, fixera ett hyresbelopp. Byggnadskostnaderna kunde ju stiga på ett sätt, som icke nu kunde förutses. Till belysning härav ville styrelsen framhålla, att byggnadskostnaderna för det tredje hemmet i oktober 1915 efter noggranna beräkningar angivits till omkring 65,000 kronor, under det hemmets uppförande, som ägt rum under tiden juni 1916—september 1917, i själva verket betingat något över 81,400 kronor. Hyresbeloppet, som bestämts till 7 procent å förstnämnda summa eller till 4,550 kronor, hade därför blivit alldeles otillräckligt för att täcka anstaltens utgifter. Det borde rätteligen hava uppgått till minst 5,700 kronor. På grund härav måste styrelsen uppställa det villkor, att hyresbeloppet för fjärde hemmet först framdeles, sedan anläggningskostnaden blivit känd, fixerades och för närvarande endast angäves till viss procent av anläggningskostnaden, nämligen till 2 procent mer än räntefoten å det lån, som för ändamålet erhöles av statsmedel. Då nyssnämnda 2 procent av anläggningskostnaden i första rummet måste avses för täckande av kostnader för reparationer och underhåll av byggnaden, bleve endast en ringa del och framdeles vid penningvärdets fall antagligen intet över för amortering. Om därför det begärda lånet av statsmedel — i motsats mot vad styrelsen förut uttalat som önskvärt — bleve amorteringslån, borde hyran höjas så, att den kunde räcka jämväl till de amorteringar å lånet, som föreskrevs.

Slutligen funne styrelsen det nödvändigt, att beträffande det fjärde hemmet erhålla en större garanti i händelse att avtalet med staten skulle upphöra. Ju mer anläggningarna å Viebäck utvidgades, desto svårare, för att ej säga omöjligt, torde det bliva att i händelse av avtalets upphörande finna en kostnaderna motsvarande användning för alla för hemmen uppförda byggnader. Styrelsen finge därför för nyssnämnda eventualitet betinga sig, att den för fjärde hemmet avsedda byggnaden, där ej annan överenskommelse framdeles träffades, av staten inlöstes till ett pris motsvarande anläggningskostnaden med avdrag — därest hyran sattes så högt att den motsvarade jämväl amortering — för vad av hyresbeloppet kunde hava amorterats å byggnaden.

För bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m. hade för tredje hemmet beräknats 1,000 kronor. Då emellertid anskaffningskostnaden för inventarier för tredje hemmet uppgått till över 7,000 kronor och för fjärde hemmet torde bliva ej obetydligt högre, säkerligen ej mindre än 10,000 kronor, kunde nyssnämnda ersättningsbelopp ej ens täcka ränta och amortering för inventarierna. Med hänsyn tillika till bränslekostnadernas avsevärda ökning kunde därför ersättningen för det fjärde hemmet ej bestämmas lägre än till 2,500 kronor.

Det nuvarande bidraget till lön och underhåll för en föreståndarinna och två biträden, 800 kronor för varje, måste med hänsyn till ökade löner och dyrare kosthåll höjas till 1,200 kronor för föreståndarinnan och 1,000 kronor för varje biträde, tillsammans 3,200 kronor.

Dagkostnaden för eleverna hade hittills utgått med 1 krona per elev och dag och ersättning för utrustning vid elevs utskrivning med 125 kronor per utskrivnen elev. Härtill måste med hänsyn till dyrtiden läggas ett belopp av 25 öre i dagkostnad för varje elev och 75 kronor för utrustning.

Med tillkomsten av ett fjärde hem borde rätteligen följa anställande av en prästerlig föreståndare. Styrelsen hade dock ansett frågan härom böra anstå, till dess frågan om ytterligare utveckling av anstalterna å Viebäck upptoges till prövning, men måste i varje fall redan nu den sedan flera år tillbaka utgående ersättningen för prästerligt biträde, som visat sig otillräcklig, med hänsyn till dyrtiden och de ökade kostnaderna för resorna för de vid anstalten anställda präster, i anledning av det fjärde hemmet höjas med 500 kronor.

För närvarande vore vid hemmen endast anställd en lärarinna, för vilken utginge ersättning av statsmedel med 800 kronor, därav beräknats lön 400 och ersättning för bostad och kost 400 kronor. Då den nuvarande lärarinnan ej utan hjälp ensam kunnat medhinna arbetet vid de befintliga hemmen, föranledde tillkomsten av ett fjärde hem anställandet av en andra lärarinna, vilken i likhet med den nuvarande borde hava småskolelärarkompetens och för vilken måste beräknas en ersättning av 1,000 kronor, motsvarande den kostnad anstalten redan nu hade för den nu anställda lärarinnan, vilkens lön måst höjas till 600 kronor.

Vidkommande det väckta förslaget om vissa ändringar i den nu gällande överenskommelsen rörande de tre nuvarande hemmen anför styrelsen i sin ifrågavarande skrivelse:

Såsom av det föregående framginge, hade de genom kriget uppkomna förhållandena orsakat, att den gottgörelse, som diakonissanstalten tillerkänts för verksamheten vid de nuvarande hemmen vore för låg beträffande såväl dagkostnaden, kostnaden för elevs utrustning samt ersättningar för bränsle, belysning etc. som bidragen till lön och underhåll åt föreståndarinnan och biträden samt lärarinnan. Genom den på grund av krigsförhållandena ökade byggnadskostnaden hade även hyran för det tredje hemmet blivit för låg. Då de åtgärder, som hittills från Kungl. Maj:ts sida vidtagits för undanröjande av de genom dyrtiden orsakade svårigheterna, icke utsträckts till att avse den för staten bedrivna verksamheten å vårdhemmen å Viebäck, men styrelsen måste tillse, att diakonissanstalten icke genom verksamheten utsattes för avsevärda förluster, ansåge sig styrelsen ej kunna underlåta ifrågasätta, om icke den höjning, som visat sig nödvändig för fjärde hemmet, redan med innevarande år eller, om bestämt hinder därför mötte, från och med år 1919 kunde få motsvarande tillämpning å de äldre hemmen, samt att från samma tid höjning måtte ske i hyresbeloppet för det tredje hemmet till motsvarighet mot den verkliga byggnadskostnaden. För bränsle, belysning, inventarier, telefon m. m. finge styrelsen för att i möjligaste mån förebygga vidare förluster föreslå en förhöjning för de tre nuvarande hemmen från respektive 750, 750 och 1,000 kronor till respektive 1,200, 1,500 och 2,000 kronor.

Styrelsen gör därefter följande sammanställning rörande den ekonomiska innebörden av de utav densamma dittills framställda förslagen:

Under förutsättning av bifall till vad styrelsen sålunda föreslagit skulle följande ersättning böra utgå för hemmen å Viebäck — för de tre nuvarande hemmen från och med år 1918 eller eventuellt år 1919 och för det fjärde hemmet

från den dag under år 1919, då byggnaden blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande avsynad och godkänd.

	H e m m e n				Summa.
	1:a	2:a	3:e	4:e	
hyresersättning — — — kronor 1,000: —	1,000: —	2,500: —	5,700: —	— —	9,200: —
					+ hyra för 4:e hemmet
ersättning för bränsle och belysning, inven- tarier, telefon m. m.	1,200: —	1,500: —	2,000: —	2,500: —	7,200: —
bidrag till lön och under- håll åt 4 föreståndar- innor à kronor 1,200	» 1,200: —	1,200: —	1,200: —	1,200: —	4:800: —
bidrag till lön och under- håll åt 6 bitäden à kronor 1,000	» 1,000: —	1,000: —	2,000: —	2,000: —	6,000: —
för prästerligt biträde				kronor	1,000: —
för 2 lärarinnor à kronor 1,000				»	2,000: —
dagkostnad (för bespisning, beklädnad, läkar- och sjukvård m. m.), per elev och dag				»	1: 25
för utrustning vid elevs utskrivning för varje avgående elev				»	200: —

Vidkommande därefter det tillfälliga hem, som skulle upprättas i avvaktan på det fjärde hemmets färdigställande, yttrar styrelsen vidare:

Till det planerade tillfälliga hemmet komme att användas samma byggnad (Solhyddan), som under år 1917 begagnats för ett då anordnat tillfälligt hem. Detta hem, som komme att kunna mottaga högst 8 elever, torde kunna börja sin verksamhet omkring den 1 juni 1918 och borde upphöra, när det fjärde hemmet — troligen i augusti 1919 — öppnades. För verksamheten vid det tillfälliga hemmet begärde styrelsen följande ersättning:

- i hyra 800 kronor för år räknat;
- för bränsle, belysning, inventarier m. m. 1,000 kronor för år räknat;
- såsom bidrag till lön och underhåll åt föreståndarinna och ett biträde 1,200 kronor för den förra och 1.000 kronor för det senare;
- för bespisning, beklädnad, läkar- och sjukvård m. m. för varje vid hemmet mottagen elev en avgift för varje dag av en krona 25 öre.

Då vid det tillfälliga hemmet icke torde förekomma utskrivning av elev eller elevs överlämnande till enskild vård och tillsyn eller anställande i tjänst eller yrke. syntes föreskrift om ersättning för elevs utrustning vid utskrivning m. m. icke behöva lämnas.

Som svar på den till styrelsen framställda frågan, huruvida utsikt förefunnes för att styrelsen skulle kunna träffa anordningar för mottagande i framtiden av ett än ytterligare antal minderåriga kvinnliga förbrytare, anför styrelsen slutligen:

Styrelsen funne sig icke nu kunna på något för diakonissanstalten fullt förbindande sätt uttala sig beträffande en ytterligare utveckling av verksamheten å Viebäck, men ansåge, att en anläggning av ett femte möjligen ett sjätte hem, vartdera avsett för högst 18 elever, borde kunna tänkas, dock ej i hastigare tidsföljd än att det ena öppnades hösten 1920 och det andra hösten 1921. Redan med anläggningen av ett femte hem måste emellertid följa anställande vid Viebäck av en särskild pastor, tillika föreståndare för hemmen. En större utveckling av anstalten än till 5, högst 6 hem syntes från diakonissanstaltens sida ej önskvärd, då ifrågavarande verksamhet i så fall skulle få en på diakonissanstaltens övriga uppgifter allt för mycket inkräktande omfattning. Den frågan kunde även uppställas, om icke vid en vidare utveckling av verksamheten det vore lämpligare, att vid sidan om den stora anstalten i andra, särskilt mera avlägsna delar av landet inrättades smärre anstalter, ledda av andra där arbetande sällskap med uppgifter liknande dem diakonissanstalten företrädde.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande i
Jönköpings
län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län, under vars överinseende anstalten å Viebäck står, har i ärendet avgivit infortrat underdånigt utlåtande av följande huvudsakliga innehåll:

Då ytterligare ett hem av ifrågavarande art lämpligen kunde förläggas å Viebäck, hade Kungl. Maj:ts befallningshavande icke något att däremot erinra.

Beträffande hyresersättningen hade varit önskvärdt, att denna till beloppet kunnat bestämmas i det avtal angående hemmets uppförande, som skulle upprättas mellan staten och styrelsen för diakonissällskapet. Från styrelsens sida vore det förklarligt, att med hänsyn till omöjligheten att för närvarande kunna exakt beräkna byggnadskostnaden frågan härom lämnades öppen. Styrelsens förslag syntes emellertid kunna från statens sida accepteras.

Styrelsen hade betingat sig, att det nya hemmet skulle, därest avtalet med staten skulle upphöra och annan överenskommelse ej kunde träffas, inlösas av staten. Skulle sådant villkor intagas i blivande kontrakt, hölle Kungl. Maj:ts befallningshavande före, att staten borde tillerkännas rätt att inlösa hela anstalten. Att äga allenast en av byggnaderna å anstalten torde nämligen för staten vara utan värde.

Såsom ersättning för bränsle, belysning, inventarier, telefon m. m. hade för nya hemmet begärts 2,500 kronor. Detta belopp förefölle Kungl. Maj:ts befallningshavande även med nu rådande pris å bränsle högt. Sannolikt vore, att framdeles bränslet komme att ställa sig billigare, vilket borde medföra ytterligare nedsättning i ifrågavarande avgiftsbelopp. Med hänsyn härtill torde ersättningen i fråga böra kunna bestämmas till samma belopp, som begärts skola utgå för tredje hemmet eller 2,000 kronor.

Mot förslaget i övrigt såvitt rörde fjärde hemmet eller mot den berörda ersättningen för anordnande av tillfälligt hem hade Kungl. Maj:ts befallningshavande intet att erinra.

Beträffande de tre äldre hemmen syntes ersättningen för verksamheten där vara till följd av dyrtiden för låg, vadan någon höjning av densamma torde vara påkallad, och torde, så länge dyrtiden räckte, de begärda beloppen icke vara för höga.

Statskontoret har i infortrat underdånigt utlåtande yttrat sig allenast *Stat-kontoret.* beträffande den del av styrelsens förslag, som avser erhållande av ett stående lån av statsmedel för uppförande av det fjärde hemmet, samt i sådant avseende hemställt, att Kungl. Maj:tt måtte i proposition föreslå riksdagen att å 1918 års tillägsstat uppföra, å kreditsidan under rubrik: »Utgifter för kapitalökning» ett anslag av 155.000 kronor såsom lån till diakonissällskapet för uppförande av berörda fjärde skyddshem å Viebeck och å debetsidan under rubrik »Tillfällig upplåning» ett belopp av 155,000 kronor.

Diakonissällskapets styrelse, som erhållit tillfälle att yttra sig i anledning av de erinringar, Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län framställt mot styrelsens förslag, har i skrivelse den 1 mars 1918 i sådant hänseende anfört följande:

*Svenska
diakonissällskapets
styrelse i
skrivelse den
1 mars 1918*

Styrelsen hade intet att erinra emot att — på sätt Kungl. Maj:ts befallningshavande ifrågasatt — i händelse avtalet skulle på grund av uppsägning från statens sida upphöra, egendomen Viebeck med därå gjorda anläggningar i sin helhet inlöstes av staten.

Vid sådan inlösen betingade sig styrelsen ersättning, jämte för själva fastigheten, för de därå uppförda byggnader och gjorda anläggningar. Ersättningens belopp torde bära, i den ordning lagen om skiljemän föreskreve, bestämmas av tre gode män, av vilka en borde utses av styrelsen för diakonissällskapet, därvid beträffande anstaltshemmen borde ligga till grund anläggningskostnaden med avdrag för vad som kunde beräknas hava amorterats med den hyresersättning staten lämnat.

Kungl. Maj:ts befallningshavande hade vidare funnit den begärda ersättningen för bränsle, belysning, inventarier, telefon m. m. vid det fjärde hemmet 2,500 kronor för hög och ansett beloppet bära nedsättas till 2,000 kronor, vilket belopp styrelsen angivit för det tredje hemmet.

Med anledning härav ville styrelsen framhålla, att styrelsen vore bestämt förhindrad, att göra någon nedsättning i berörda för fjärde hemmet föreslagna ersättning. Däri inginge icke endast, såsom Kungl. Maj:ts befallningshavande syntes hava antagit, bränsleersättning, utan även ersättningen för inventarier (beräknade till 10.000 kronor), belysning och telefon m. m. Vad anginge bränslet till fjärde hemmet (omfattande 31 boningsrum, kök, tvättstuga, bagarstuga och 5 förrådsrum m. m. förutom hallar och korridorer) hade därför legat till grund en så noggrann beräkning, som på förhand kunnat ske, därvid styrelsen ej utgått från gällande marknadspris utan från det lägre pris anstalten kunnat beräkna med hänsyn till att veden och torven till väsentlig del tagits från egendomen. Det vore också denna senare omständighet, som gjort, att, då styrelsen i sin förra skrivelse ansett sig bära påkalla en höjning av ersättningen för bränsle, belysning, inventarier m. m. för tredje hemmet, styrelsen med tagen hänsyn jämväl till att inköpssumman för inventarierna för detta hem varit väsentligen lägre än som måst beräknas för det fjärde hemmet, inskränkt sig till ett belopp något understigande det för sistnämnda hem beräknade.

Redogörelse
för resultatet
av verksam-
heten vid
skyddshemmet
å Viebäck.

Innan jag går att ange min ståndpunkt till förevarande frågor och därmed sammanhängande anslagskrav, vill jag erinra därom, att 1916 års riksdag vid beviljandet av anslaget till hyresersättning m. m. för uppfostringsanstalt av nu förevarande art framhöll önskvärdheten därav, att vid framtida äskande av anslag för ändamålet upplysningar om resultatet av skyddshemmens verksamhet om möjligt meddelades riksdagen. I anledning härav har diakonissanstaltens föreståndare på anmodan avgivit en promemoria i ärendet, däri det heter:

Hittills hade från hemmen utskrivits 55 elever.

Resultatet, sådant det kunnat bedömas i regel minst ett år efter utskrivningen, vore att beteckna såsom

gott	för 26
otillfredsställande eller osäkert	» 25
okänt	» 4

Summa 55.

I fråga om dem, som utskrivits under de sista åren, hade ett gott resultat vunnits beträffande omkring $\frac{2}{3}$ av de utskrivna.

Med »gott» resultat menades här, att den utskrivna blivit återförd till en redbar och hederlig vandel och skötte sitt arbete tillfredsställande. I många fall, då resultatet betecknats såsom »otillfredsställande eller osäkert», hade — fast ej den stadga uppnåtts, som varit avsedd — uppfostringsarbetet likväl lämnat djupa spår efter sig och borde ingalunda betraktas såsom bortkastat.

Att förutnämnda siffror för hela den gångna tiden visade ett ogynnsammare resultat än för de senare åren, torde väsentligen bero därpå, att under de första verksamhetsåren — såsom diakonissanstaltens styrelse redan vid föregående tillfällen framhållit — mottagits en del individer, som icke varit lämpliga för uppfostran och som sålunda icke bort hänvisas till hemmen.

De utskrivna eleverna följdes under ett år efter utskrivningen och även därefter, för så vitt de frivilligt ville meddela sig med föreståndarinnan för det hvar, de tillhört.

För närvarande stode hemmens föreståndarinnor i förbindelse med så gott som alla f. d. elever, som utskrivits under de 5 å 6 sista åren.

Innehållet av denna promemoria har jag velat här referera, för att detsamma på detta sätt må bringas till riksdagens kännedom.

Departements-
chefen.

a) om be-
hovet av
ökat plats-
utrymme för
till tvångs-
uppfostran
dömda min-
deråriga
kvinnliga
förbrytare.

De tre nuvarande skyddshemmen å Viebäck bilda tillsammans den enda anstalt, som för närvarande är avsedd att mottaga de minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt.

Viebäcksanstalten är, såsom förut framhållits, beräknad att lämna plats för sammanlagt 42 elever. Det verkliga elevantalet har emellertid alltsedan december förra året uppgått till minst 52 och utgör enligt inhämtade upplysningar för närvarande 54. Anstalten har alltså under

de senaste månaderna haft att uppvisa en överbeläggning av omkring 25 procent. På sätt redan förut påpekats, har styrelsen för diakonissällskapet också sett sig nödsakad att hos Kungl. Maj:tt anmäla, att den icke funne sig kunna å hemmen mottaga nya elever utom i den mån inträffande avgång av elever gjorde det möjligt. I anledning härav ävensom på grund av en motsvarande anmälan av styrelsen för statens uppfostringsanstalt å Bona, så vitt anginge minderåriga manliga förbrytare, utfärdade Kungl. Maj:tt den 31 december 1917 till Kungl. Maj:ts samtliga befallningshavande ett cirkulär med anmodan till dem att, innan minderårig förbrytare, som enligt domstols förordnande skulle överlämnas till allmän uppfostringsanstalt, avsändes dit, genom hänvändelse till anstalten förvissa sig om att den minderåriga förbrytaren kunde mottagas därstädes. Visserligen är det antagligt, att ökningen på senare tid av till tvångsuppfostran dömda delvis har sin grund i av kristiden framkallade mera tillfälliga omständigheter, men i väsentlig mån torde dock berörda förhållande bero på orsaker av mera konstant natur, bland annat en växande benägenhet hos våra domstolar att i allt större utsträckning låta tvångsuppfostringsinstitutet komma till tillämpning.

På grund av vad nu sagts synes mig oavvisligen nödvändigt, att åtgärder vidtagas för beredande av möjlighet att i allmän uppfostringsanstalt intaga ett ökat antal till tvångsuppfostran dömda minderåriga kvinnliga förbrytare. Behovet härav skulle bliva än kännbarare, om 1917 års lagändring om utvidgning av tvångsuppfostringsinstitutets tillämpningsområde till att omfatta jämväl minderåriga, som dömts till, inom viss gräns, strängare straff än fängelse i sex månader, finge träda i tillämpning. Som bekant har förordnande om denna lagändrings ikraftträdande emellertid ännu ej kunnat meddelas just till följd av bristen på tillräckligt antal anstaltsplatser.

Vad därefter angår frågan om lämpligaste utvägen till erhållande av det sålunda erforderliga ökade platsutrymmet, synes det mig, som om det av diakonissällskapet styrelse gjorda erbjudandet om uppförandet å Viebäck av ett fjärde skyddshem, avsett för 18 elever, i sig inneslöte den lämpligaste lösningen. Det torde knappast råda mer än en mening därom, att diakonissanstaltens från flera synpunkter uppoffrande verksamhet å Viebäck drivits på ett förtjänstfullt och fullt ändamålsenligt sätt, samt att denna form för tvångsuppfostran jämväl måste betraktas såsom i ekonomiskt avseende fördelaktig för staten. Kostnaderna för uppförandet av det nya skyddshemmet, beräknade till 155,000 kronor, må visserligen synas höga, men torde dock på grund av den inom byggnadsindustrien rådande exceptionella dyrtiden knappast kunna ned-

b) om lämpligheten av en utvidgning av verksamheten å Viebäck

bringas. Enligt vad jag inhämtat, inskränker sig den olikhet, som fjärde hemmet enligt det föreliggande kostnadsförslaget skulle komma att uppvisa i förhållande till tredje hemmet, därtill, att källarutrymmena skulle bli större i fjärde hemmet, vilken förändring beräknats medföra en merkostnad av 1,400 kronor. Att staten går till mötes den önskan diakonissällskapets styrelse framställt om orhållande av ett stående lån till samma belopp, som den beräknade byggnadssumman 155,000 kronor, synes mig, på de av styrelsen anförda skäl, ej vara annat än med billigheten överensstämmande. Likaså synes det vara en för båda parterna lämplig anordning, att på sätt Kungl. Maj:ts befallningshavande föreslagit och diakonissällskapets styrelse i sin sista skrivelse godtagit, möjlighet öppnas för staten att, i fall avtalet rörande det fjärde hemmet kommer att upphöra på grund av uppsägning från statens sida, inlösa hela egendomen Viebäck med samtliga därå gjorda anläggningar. Vid en dylik inlösen lära de av styrelsen närmare angivna grunderna böra följas.

Då mot diakonisstyrelsens förslag till överenskommelse beträffande det fjärde skyddshemmet ej heller i övrigt torde vara något att erinra, är jag beredd att tillstyrka Eders Kungl. Maj:t att hos riksdagen begära de medel, som erfordras för överenskommelsens avslutande. Till det närmare angivandet av sättet härför vill jag strax återkomma.

c) om anordnandet av ett tillfälligt hem i Viebäck.

Det nya fjärde hemmet beräknas av diakonissällskapets styrelse kunna tagas i anspråk för sitt ändamål först på sensommaren 1919. Det nuvarande trängande behovet av ökat platsutrymme blir således ej därigenom tillfredsställt, utan måste härför vidtagas provisoriska åtgärder. I sådant avseende har styrelsen erbjudit sig att, i likhet med vad fallet var under en del av år 1917, från och med den 1 juni 1918 inrätta ett tillfälligt skyddshem för högst 8 elever i en i Viebäck befintlig byggnad, Solhyddan, egentligen avsedd till vilohem för till diakonissanstalten hörande systrar. Det är visserligen knappast antagligt, att en sådan åtgärd skall visa sig fullt tillräcklig för ändamålet, men då annan utväg icke lärer för närvarande stå till buds, torde man tillsvidare få nöja sig därmed. De villkor, styrelsen fäst vid sitt erbjudande i denna del, synas från statens synpunkt vara antagliga.

d) om ändringar i gällande överenskommelse rörande de nuvarande tre hemmen i Viebäck.

På sätt redan nämnts, har diakonissällskapets styrelse i sin framställning den 1 februari 1918 i anledning av rådande dyrtid ifrågasatt vissa ändringar i den mellan staten och diakonissanstalten gällande överenskommelsen rörande verksamheten vid de nuvarande tre hemmen. Ändringarna skulle gå ut dels därpå, att de höjningar av ersättningarna

för elevs dagkostnad och kostnaden för elevs utrustning vid utskrivning samt av bidragen till lön och underhåll åt föreståndarinna och biträden samt lärarinnorna, som styrelsen äskat beträffande fjärde hemmet, skulle redan med innevarande år eller, om bestämt hinder därför mötte, från och med år 1919 få motsvarande tillämpning å de äldre hemmen, dels därpå, att höjning måtte ske i hyran för det tredje hemmet från dess nuvarande belopp 4,550 kronor, utgörande 7 procent å den beräknade byggnadssumman, till det belopp, 8,700 kronor, som motsvarade ungefär jämnt 7 procent på den verkliga byggnadskostnaden, dels ock därpå, att ersättningarna för bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m. skulle för de tre nuvarande hemmen höjas från 750, 750 och 1,000 kronor till respektive 1,200, 1,500 och 2,000 kronor.

Att diakonissanstalten i anledning av den inträdda dyrtiden beredes ökad gottgörelse för den verksamhet, den för statens räkning driver å de tre nuvarande hemmen å Viebäck, synes mig ej mer än billigt. Mot de belopp, varmed höjningarna av ersättningarna för elevs dagkostnad och utrustning, för personalens avlöning och underhåll samt för bränsle och belysning, inventarier m. m. begärts, torde icke vara något att erinra. Detsamma gäller den av styrelsen på grund av den beräknade byggnadskostnadens överskridande ifrågasatta höjningen av hyran för det tredje hemmet. Vad särskilt angår de begärda ökningarna i ersättningarna för bränsle och belysning, inventarier m. m., må framhållas, att enligt vad jag inhämtat, de nuvarande tre hemmen omfatta, förutom kök och förrådsrum samt tvätt- och bagarstugor, det första hemmet 15 rum, det andra hemmet 17 rum och en större hall, som användes som samlings-sal, samt det tredje hemmet 31 boningsrum jämte hallar och korridorer.

Med hänsyn till omständigheterna lär ej heller något vara att erinra mot att de högre ersättningarna utgå redan under innevarande år. Emellertid skulle det kunna ifrågasättas, huruvida icke höjningarna, i den mån de äro att betrakta som dyrtidstillägg, nu borde fastslås allenast för en kortare tid framåt, exempelvis t. o. m. år 1919, samt frågan därefter bliva föremål för förnyad omprövning. Efter upplysningar, som jag inhämtat, anser jag dock, att tillräckliga skäl ej föreligga för att på sådant sätt begränsa höjningens giltighetstid. De verkliga kostnader, för vilka ersättningarna skulle utgå, lära nämligen för närvarande vida överstiga de förhöjda belopp, som av styrelsen begäras, och utsikt torde ej förefinnas, att dessa kostnader i framtiden åter skola kunna nedbringas under dessa sistnämnda belopp.

Jämväl i nu ifrågavarande del är jag alltså beredd att tillstyrka en framställning till riksdagen i full överensstämmelse med styrelsens förslag.

di om en
framtida
ytterligare
utveckling av
tvångsupp-
fostrings-
verksam-
heten med
avseende å
minderåriga
kvinnlige
förbrytare.

Rörande den redan förut berörda frågan om eventuell ytterligare utveckling av tvångsuppfostringsverksamheten med avseende å minderåriga kvinnliga förbrytare vill jag här endast nämna, att, därest dessas antal jämväl i fortsättningen kommer att visa tendens att växa, det givetvis blir nödvändigt att vidtaga ytterligare åtgärder för att möta det ökade behovet av anstaltsplatser. Undersökning härom bör ske i god tid före nästa riksdags sammanträdande och lärers därvid i första hand böra tagas under övervägande, huruvida ej det av styrelsen ifrågasatta uppförandet av ännu ett eller annat hem å Viebäck erbjuder den bästa lösningen.

ej om nu
förevarande
anslags be-
räknande.

Jag övergår härefter till att närmare angiva de medel, vilkas äskande av riksdagen erfordras för nu ifrågavarande ändamål.

För att åt svenska diakonissällskapet av statsmedel bereda ett stående lån å 155,000 kronor för att sätta diakonissanstalten i tillfälle att å Viebäck uppföra ett fjärde skyddshem torde, i överensstämmelse med statskontorets hemställen, å 1918 års tilläggsstat böra uppföras å kreditsidan under rubrik: »Utgifter för kapitalökning» ett anslag av 155,000 kronor och å debetsidan under rubrik: »Tillfällig upplåning» ett belopp av likaledes 155,000 kronor.

För genomförandet, så vitt angår innevarande år, av den föreslagna höjningen av vissa till diakonissaanstalten enligt gällande avtal utgående ersättningar, lära några medel ej behöva begäras av riksdagen, utan torde, därest riksdagen vid behandlingen av nu förevarande anslag icke gör något uttalande i motsatt riktning, Kungl. Maj:t vara oförhindrad att låta därför erforderliga medel bestridas från det i 1918 års riksstat upptagna förslagsanslaget till bispisning och beklädnad m. m. åt elever vid uppfostringsanstalt för minderåriga kvinnliga förbrytare. Det ökade krav på anslaget i fråga, som en dylik anordning skulle medföra, torde framgå av följande beräkning:

Höjning av hyran för tredje hemmet från 4,550 kronor	
till 5,700 kronor	kronor 1,150: —
Höjning av ersättningen för bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m.:	

beträffande första hemmet från 750 kronor till 1,200 kronor	kronor	450: —
beträffande andra hemmet från 750 kronor till 1,500 kronor	»	750: —
beträffande tredje hemmet från 1,000 kronor till 2,000 kronor	»	1,000: —
Höjning av bidraget till lön och underhåll: åt en var av 3 föreståndarinnor från 800 kronor till 1,200 kronor	»	1,200: —
åt vart och ett av 4 biträden från 800 kronor till 1,000 kronor	»	800: —
åt 1 lärarinna från 800 kronor till 1,000 kronor	»	200: —
Höjning av ersättningen för dagkostnaden för elev från 1 krona till 1 krona 25 öre efter ett be- räknat medeltal elever under år 1918 av om- kring 55 cirka	»	5,000: —
Höjning av gottgörelsen för utrustning av 6 utskrivna elever från 125 kronor till 200 kronor till en var	»	450: —
Summa kronor		11,000: —.

Ej heller för bestridandet av gottgörelsen till diakonissanstalten för bedrivandet av verksamheten under år 1918 å förutnämnda tillfälliga skyddsbem å Viebeck lära särskilda medel behöva äskas av riksdagen, utan torde jämväl för detta ändamål kunna tagas i anspråk nyssnämnda i innevarande års riksstat uppförda förslagsanslag. På sätt förut nämnts, kan man utgå ifrån, att detta tillfälliga hems verksamhet kommer att under år 1918 vara i gång under tiden från och med den 1 juni till årets slut eller således under sju månader. Statens kostnader för det- samma under denna tid kunna beräknas på följande sätt:

Hyresersättning efter 800 kronor för år	kronor	466: 67
Ersättning för bränsle, belysning, inventarier m. m. efter 1,000 kronor för år	»	583: 33
Bidrag till lön och underhåll åt föreståndarinna och 1 biträde efter 1,200 kronor för år för den förra och 1,000 kronor för år för den senare	»	1,283: 33
8 elever à 1.25 kronor per dag cirka	»	2,100: —
Summa kronor		4,433: 33.

Under förutsättning, att ny överenskommelse, omfattande jämväl ett fjärde hem och i övrigt av det innehåll styrelsen föreslagit, slutes mellan staten och anstalten, erfordras åter, för bestridande av gottgörelsen åt diakonissanstalten för år 1919, att av riksdagen äskas ökade medel. Dessa torde såsom för innevarande år böra beviljas i form av dels ett förslagsanslag, högst, dels ett förslagsanslag utan begränsning. Från det förra anslaget torde böra bestridas hyresersättning, gottgörelse för bränsle, belysning, inventarier m. m. samt bidrag till avlöning åt personal, allt så vitt angår de nuvarande tre hemmen. Motsvarande utgifter, så vitt angår det nya fjärde hemmet, torde däremot — på grund av ovissheten om tiden för detta hems fullbordande och om storleken av hyresersättningen, vilken ju skulle komma att sättas i relation till den verkliga byggnadskostnaden samt den ränta, som staten kan komma att betinga sig för lånet till hemmets uppförande — lämpligen böra bestridas från det andra förslagsanslaget, som är utan begränsning. Från sistnämnda anslag bör dessutom naturligtvis, såsom hittills, utgå kostnaden för bespisning och beklädnad m. m. åt eleverna.

Med vilka belopp de båda anslagen böra begäras, torde framgå av följande sammanställning:

Förslagsanslaget, högst:

Hyresersättning:

för första hemmet	kronor	1,000: —
» andra »	»	2,500: —
» tredje »	»	5,700: —
Ersättning för bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m.:		
för första hemmet	»	1,200: —
» andra »	»	1,500: —
» tredje »	»	2,000: —
Bidrag till lön och underhåll:		
åt 3 föreståndarinnor à 1,200 kronor	»	3,600: —
åt 4 biträden à 1,000 kronor	»	4,000: —
åt 1 lärarinna à 1,000 kronor	»	1,000: —
För prästerligt biträde	»	500: —

Summa kronor 23,000: —.

Förslagsanslaget utan begränsning:

Under antagande att det fjärde hemmet blir färdigt att tagas i bruk den 1 augusti 1919:

För det tillfälliga hemmets verksamhet under tiden 1 januari—31 juli 1919:

hyresersättning efter 800 kronor för år	kronor	466: 67
ersättning för bränsle och belysning, inventarier m. m. efter 1,000 kronor för år	»	583: 33
bidrag till lön och underhåll åt föreståndarinna och 1 biträde efter 1,200 kronor för år för den förra och 1,000 kronor för år för det senare.....	»	1,283: 33
För det fjärde hemmets verksamhet under tiden 1 augusti—31 december 1919:		
hyresersättning (förslagsvis upptagen till 7 procent å den beräknade byggnadskostnaden för år) cirka.....	»	4,520: —
ersättning för bränsle och belysning, inventarier, telefon m. m., efter 2,500 kronor för år, cirka	»	1,050: —
bidrag till lön och underhåll åt föreståndarinna och 2 biträden efter 1,200 kronor för år för den förra och 1,000 kronor för år för vart och ett av de senare	»	1,333: 33
bidrag till lön och underhåll åt ytterligare en lärarinna efter 1,000 kronor för år	»	416: 67
höjning i bidraget för prästerligt biträde efter 500 kronor för år	»	208: 33
60 elever under tiden 1 januari—31 juli och 70 elever under tiden 1 augusti—31 december à 1 krona 25 öre per dag, cirka	»	29,250: —
5 utackorderade elever à 75 öre för dag och elev	»	1,368: 75
Utrustning för 12 utskrivna elever à 200 kronor	»	2,400: —

Summa kronor 42,880: 41

Enligt dessa beräkningar böra alltså i 1919 års riksstat förslagsanslaget till hyresersättning m. m. för uppfostringsanstalt för minderåriga kvinnliga förbrytare sättas till högst 23,000 kronor och förslagsanslaget till bespisning och beklädnad m. m. åt elever vid dylik anstalt

uppföras med i runt tal 43,000 kronor eller båda anslagen med tillhoppa 66,000 kronor. I årets statsverksproposition hava, på sätt förut nämnts, dessa anslag beräknats till respektive 22,450 och 27,500 kronor eller sålunda till sammanlagt avsevärt lägre belopp. Skillnaden, omkring 16,000 kronor, har sin huvudsakliga grund i den höjning i ersättningen för dagkostnaden per elev, i ersättningen för bränsle och belysning m. m. samt i hyresersättningen för tredje hemmet, som jag ansett mig böra föreslå i anledning av diakonissällskapets styrelses därom i skrivelsen den 1 februari 1918 framställda begäran. Något hinder från budgetssynpunkt torde ej förefinnas vare sig för att verkställa denna höjning eller för att, på sätt förut föreslagits, i 1918 års tilläggsstat uppföra ett belopp av 155,000 kronor som byggnadslån åt diakonissällskapet, vilket sistnämnda förslag ej heller bebådats i årets statsverksproposition.

Under återopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels i 1918 års tilläggsstat uppföra, å kreditsidan under rubrik: »Utgifter för kapitalökning» ett anslag av 155,000 kronor såsom lån till svenska diakonissällskapet för uppförande å Viebäck av ett fjärde skyddshem för minderåriga kvinnliga förbrytare och å debetsidan under rubrik »Tillfällig upplåning» ett belopp av 155,000 kronor,

dels ock å extra stat för år 1919 bevilja

ej mindre till hyresersättning för anstalt, där minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, mottagas till uppfostran, ävensom gottgörelse för bränsle, belysning, inventarier m. m. vid anstalten samt bidrag till avlöning åt personal för anstaltens skötsel ett förslagsanslag, högst 23,000 kronor,

än även till gottgörande av bespisning, beklädnad, läkar- och sjukvård åt minderåriga kvinnliga förbrytare, vilka enligt domstols förordnande mottagits vid allmän uppfostringsanstalt, ävensom utrustning vid elevs utskrivning från anstalten m. m. ett förslagsanslag å 43,000 kronor.»

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Henry Lindberg.